

SHQYRTIM KRAHASUES:

TRANSPARENCA E PARTIVE POLITIKE NË GJERMANI DHE ESTONI

Autor: Konstatin Bitrakov

Shqyrtin krahasues: transparenca e partive politike në Gjermani dhe Estoni

Autori: Konstantin Bitrakov

Rreth botuesit: Instituti Republikan Ndërkombëtar - Dega në Shkup

E drejta e autorit © 2024 Instituti Ndërkombëtar Republikan. Të gjitha të drejtat e rezervuara.

Deklarata e lejes: Asnjë pjesë e këtij publikimi nuk mund të riprodhohet në asnjë formë ose me ndonjë mjet, elektronik ose mekanik, duke përfshirë fotokopjimin, regjistrimin ose ruajtjen në një sistem rikthimi, pa pëlqimin paraprak me shkrim të Institutit Republikan Ndërkombëtar.

Kërkesat për leje duhet të përfshijnë informacionin e mëposhtëm:

- Emri i dokumentit për të cilin kërkohet leja për të kopjuar materialin.
- Një përshkrim i materialit për të cilin kërkohet leja për të kopjuar.
- Qëllimi për të cilin do të përdoret materiali i kopjuar dhe mënyra se si do të përdoret.
- Emri juaj, titulli i punës, emri i kompanisë ose organizatës, numri i telefonit, numri i faksit, adresa e emailit dhe adresa postare.

Ju lutemi dërgoni të gjitha kërkesat për leje në:

Kujdes Departamenti i Komunikimit

Instituti Republikan Ndërkombëtar

1225 Eye Street NW, Suite 700

Uashington, DC

Ky punim është përgatitur nga autori Konstatin Bitrakov për nevojat e Institutit Ndërkombëtar Republikan (IRI) dhe në bashkëpunim me Agjencinë për mbrojtjen e të drejtës për qasje të lirë në informacione me karakter publik (AQLI) në kuadër të programit “Përmirësimi i klimës politike në Maqedoninë e Veriut: përf forcimi i pushtetit lokal dhe transparenca e partive” me përkrahje financiare të Fondit Ndërkombëtar për demokraci të Shteteve të Bashkuara të Amerikës (FND)

Për përmbajtjen përgjegjëse është autori dhe në asnjë rast nuk i reflekton pozitat e IRI dhe të FND.

Përmbajtja

1. Theksime të përgjithshme	5
2. Gjermania	6
2.1. Partia socialdemokratike në Gjermani (PSD)	7
2.2. Lidhja demokristijane e Gjermanisë	9
2.3. Të gjelbërit	11
3. Estonia	13
3.1. Partia reformuese e Estonisë	16
3.2. Partia konservative popullore e Estonisë	17
3.3. Estonia 200	19

1. Theksime të përgjithshme

Në shumicën e vendeve, financat dhe aktivitetet financiare të partive politike janë publike. Megjithatë, për sa i përket publikimit të tyre, ka qasje të ndryshme: herë vetë palët duhet të jenë aktive transparente, e ndonjëherë nuk e kanë një detyrim të tillë, por vetëm t'i dorëzojnë informacionet dhe dokumentet përkatëse autoriteteve mbikëqyrëse kompetente, të cilat më pas bëjnë publikimin.¹ E njëjta gjë vlen edhe për pjesëmarrësit në fushatat zgjedhore – në përgjithësi, informacioni për financat e pjesëmarrësve në fushatën zgjedhore duhet të jetë publik, por ka mënyra të ndryshme të publikimit të informacionit.²

Përveç modaliteteve për publikimin e informacionit për financat e partive politike, ka dallime edhe në lidhje me ligjin se në cilat ligje rregullohen këto çështje. Në disa vende ekzistojnë ligje të veçanta për financimin e partive politike, ku parashikohet që partitë të jenë transparente për sa i përket të ardhurave dhe shpenzimeve, dhe në disa, financat e partive politike rregullohen në ligjet e përgjithshme që i referohen partive politike.³

Gjithashtu, në shtetet jo-unitare, ekzistojnë ligje përkatëse në nivele të ndryshme – ligje të miratuara nga njësitë federale dhe ligje të miratuara nga qeveria federale.

Pavarësisht nëse publikimi është bërë nga partia apo një institucion kompetent dhe në bazë të cilit ligj, vendet më të zhvilluara paraqesin informacionin përkatës për financat e partive politike në një formë lehtësisht të aksesueshme, gjithëpërfshirëse, të kuptueshme dhe të lexueshme nga makina, si të dhëna të hapura që mund të ripërdoren.

Në vijim do të prezantohen disa praktika të partive në vende të tjera, pra do të ilustron se çfarë publikojnë partitë në faqet e tyre.

¹ Disa shembuj në: Sara Janeska, Misha Popovic (2022), Praktikë më të mira evropiane të transparencës financiare të partive politike - Përmbledhje e politikave, Instituti Ndërkombëtar Republikan dhe Instituti për Demokraci Societas Civilis - Shkup, aksesuar përmes: <https://idscs.org.mk/wp-content/uploads/2022/02/01-%D0%95uropean-practices-FT-designed-FINAL-MK.pdf> (qasja e fundit: 04/04/2024).

² Shembuj të transparencës së kandidatëve në Shtetet e Bashkuara të Amerikës në: Artan Suleimani, Victor Mitevski (2022), Transparenca Financiare e Kandidatit për Zgjedhjet Federale të SHBA – Përmbledhje e Politikave, Instituti Ndërkombëtar Republikan dhe Shoqata e Analistëve dhe Hulumtuesve të Rinj, aksesuar përmes: https://zmai.mk/wp-content/uploads/2022/02/03-US-Financial-Transparency-designed-FINAL_MK.pdf (qasja e fundit: 10.04.2024).

³ Ky është rasti në Gjermani, ku Ligji federal për Partitë Politike (Parteiengesetz – Pjesa G) përmban dispozita për financimin publik dhe financimin nga burime të tjera.

2. Gjermania

Në Gjermani, partitë politike nuk mbulohen nga ligji gjerman që rregullon qasjen në informacione me karakter publik.⁴

Ligji federal për partitë politike, nga ana tjetër, përmban dispozita që rregullojnë kontrollin e financave të partive politike. Në ato dispozita, ndër të tjera, parashikohet që informacioni për financat e partive politike t'i dorëzohet Kryetarit të Parlamentit (Bundestag).

Në ueb faqen e Parlamentit të Gjermanisë mund të gjinden:

- Raporte financiare të partive politike⁵
- Kumtesa të posaçme për të gjitha donacionet të cilat tejkalojnë shumë të konsiderueshme⁶

Lidhur me njoftimet e donacioneve që tejkalojnë një shumë të caktuar, Ligji federal për partitë politike parasheh që kur një donacion nga një person fizik ose juridik kalon një prag të caktuar, partia duhet të njoftojë menjëherë Kryetarin e Kuvendit dhe kjo më pas publikohet në faqen e internetit të Kuvendit. Pragu aktualisht është 35,000 euro. Për çdo dhurim mbi këtë shumë, pala duhet të raportojë menjëherë. Deri më 5 mars 2024, pragu ishte 50 mijë euro. Ndërsa për të gjitha donacionet e tjera, më pak se 35 mijë euro, nuk ka njoftime të veçanta për to, por janë pjesë e raporteve financiare të partive politike.⁷

Për ta përmbledhur, në Gjermani financat e partive janë transparente, por detyrimi për t'i publikuar nuk është i vetë partive, por i kryetarit të Kuvendit. Raportet financiare dhe njoftimet speciale për të gjitha donacionet mbi 35.000 euro janë të publikuara në ueb faqen e Kuvendit. Format i pasqyrave financiare është .pdf, ndaj është i vështirë përpunimi i tyre me kompjuter. Njoftimet speciale për donacionet mbi 35,000 euro, nga ana tjetër, publikohen si tabelë direkt në uebsajt, pra nuk duhet shkarkuar asnjë dokument për t'iu qasur atyre, kështu që këto njoftime speciale janë në format të hapur, të lexueshëm nga kompjuteri.

Pavarësisht një kuadri të tillë ligjor, partitë në Gjermani janë transparente në mënyrë proaktive dhe publikojnë informacione që janë me interes për qytetarët. Duke pasur parasysh faktin se aktualisht janë partitë më të mëdha

⁴ Përkthimi fjalë për fjalë do të ishte Akti i Lirisë së Informacionit (Informationsfreiheitsgesetz). Një version në anglisht i këtij ligji është i disponueshëm në: https://www.gesetze-im-internet.de/englisch_ifg/englisch_ifg.pdf (qasja e fundit: 10/04/2024).

⁵ Shiko: <https://www.bundestag.de/parlament/praesidium/parteienfinanzierung/rechenschaftsberichte/> (qasja e fundit: 11.04.2024).

⁶ Shiko: <https://www.bundestag.de/parlament/praesidium/parteienfinanzierung/fundstellen50000> (qasja e fundit: 11.04.2024).

⁷ Cornelius Hirsch (2021), German Party Donations: Live Data, Politico, e aksesueshme nëpërmjet: <https://www.politico.eu/article/germany-election-2021-political-party-donations-live-data-tracker/> (qasja e fundit: 11.04.2024).

në Gjermani,⁸ në vijim do të tregohet se çfarë Partia Socialdemokrate e Gjermanisë (Sozialdemokratische Partei Deutschlands - SPD), Unioni Kristian Demokratik i Gjermanisë (Christlich Demokratische Union Deutschlands - CDU) dhe Unioni 90/Greens (Bündnis 90/Die Grünen - RÜNE).

2.1. Partia social demokratike e Gjermanisë (PSD)

Shumë informacione mund të gjeni në faqen e internetit të Partisë Socialdemokrate www.spd.de.⁹

Kur hyni në faqen e internetit, në faqen kryesore, tre fjalët “Program” (Programm), “Partei” (Partei) dhe “Shërbimi” (Shërbimi) janë zhvendosur në këndin e sipërm djathtas dhe nëse klikohet, hapet një drop-down menu.

Opsioni “Mbështetje” (Unterstützen) spikat pranë tyre në një kornizë të zezë. Nëse klikohet, mund t’i bëhet një donacion partisë. Mbi to, nga ana tjetër, ka një lidhje hiperlinke në faqen e internetit Meine.sdp.de ku anëtarët mund të hapin llogarinë e tyre të përdoruesit, të marrin informacione në lidhje me partinë dhe anëtarësimin e tyre, të marrin konfirmimin e pagesave të tyre në formën e një donacioni, etj. në. Ai gjithashtu ka një opsion kërkimi. Faqja e internetit është e disponueshme vetëm në gjermanisht.

*Fragment nga faqja e internetit e Partisë Socialdemokrate: www.spd.de
(qasur më 13/04/2024)*

Për sa i përket transparencës aktive, më të rëndësishmet janë tre menyte rënëse që shfaqen pasi klikoni mbi fjalët “Program”, “Parti” dhe “Shërbime”.

Duke klikuar mbi fjalën “Program” në menunë rënëse ka opsionet: Programi Evropian, i Fortë Kundër Ekstremizmit të Djathtë, Respekt, Shëndet dhe Mbrojtje, Jetesë, Familje, Mbrojtje Klimatike, Dixhitalizim, Pensione, Vendime, Politikë, Programi i së Ardhmes në zgjedhjet parlamentare.¹⁰

⁸ Sipas vendeve të fitura në Parlament.

⁹ Ueb faqja është e disponueshme në: <https://www.spd.de/> (qasja e fundit: 13.04.2024).

¹⁰ Përkthimi është bërë nga vetë autori, ashtuqë janë të mundshme gabime apo lëshime të mundshme.

Vizitori mund të mësojë shumë për angazhimet programore të festës për momentin. Duke zgjedhur një nga opsionet nga menyuja rënëse, vizitori vjen në një seksion të faqes së internetit ku përshkruhen angazhimet e palës në sferën përkatëse. Nuk ka nevojë të shkarkoni asnjë dokument, pjesët e programit janë si teksti i shfaqur në vetë faqen.

Duke klikuar mbi fjalën “Partei”, në menunë rënëse shfaqen opsionet e mëposhtme: historia, personat, organet, grupet e punës dhe forumet, çmimet. Nëse zgjedhim opsionin personat, arrijmë në një faqe që thotë “Krijoni një ide për ne”, dhe më pas ka më shumë lidhje hiperlinke që çojnë në faqe të veçanta për Komitetin Ekzekutiv të partisë, Kryetarin e Kuvendit, kryeministrat e tyre,¹¹ statuti i partisë, grupet e punës dhe forumet, dhe, ajo që bie veçanërisht në sy, socialdemokratët frymëzues, pra anëtarët e partisë gjatë historisë. Nëse klikoni, për shembull, në opsionin për të parë Bordin Ekzekutiv të partisë, do të çoheni në një faqe interneti ku ka informacion kur është zgjedhur përbërja aktuale e Bordit Ekzekutiv dhe personat janë renditur, së bashku me foton e tyre.¹² **Secilit prej anëtarëve të Bordit Ekzekutiv i është bashkëgjuar një biografi, e cila mund të arrihet duke klikuar mbi emrin e tyre.** Gjithashtu, nëse klikoni në opsionin për të parë kryeministrat e partisë ose kryetarin e parlamentit, do të dilni në një faqe ku renditen emrat dhe mbiemrat e tyre së bashku me një foto dhe duke klikuar mbi emrin dhe mbiemrin, hap një biografi të detajuar rreth tyre.

Së fundi, nëse klikoni mbi fjalën “Shërbimi” (Service) i disponueshëm në faqen kryesore, hapet një meny drop-down ku renditen opsionet e mëposhtme: kontakti, shtypi, datat, vendet e punës dhe financat dhe transparenca. Nëse zgjidhet opsioni i kontaktit, merren informacionet e kontaktit për partinë, si dhe ekziston mundësia që vizitori i faqes së internetit të fusë adresën e tij të emailit në fushën përkatëse për të marrë njoftime të rregullta nga partia. Zgjedhja e opsionit të shtypit hap një faqe ku personat që punojnë në kontakt me gazetarët paraqiten me emrin dhe mbiemrin dhe fotografinë e tyre (zëdhënës dhe ndihmës). Nëse zgjidhet opsioni i punës, hapet një faqe ku prezantohen të gjitha shpalljet aktuale të punës.¹³ Së fundi, nëse zgjidhet opsioni i financave dhe transparencës, do të hapet një faqe ku gjenden informacionet dhe dokumentet e mëposhtme:

- Kodi për kryerjen e funksioneve, detyrave dhe mandateve (format .pdf)
- Ligji për partitë politike (hiperlidhja me gazetën zyrtare federale)
- Një tekst që shpjegon reformat e fundit në lidhje me financimin e partive politike, të cilat partia i mbrojt si mazhorancë në Parlament.
- Udhëzimet e miratuara nga Bordi Ekzekutiv i partisë për bashkëpunim me sponsorët (format .pdf)
- Pasqyrë e të ardhurave të partisë nga sponsorizimet dhe marrja me qira e stendave 2001-2023 (format .pdf)
- Paraqitja tabelare e të ardhurave të partisë nga sponsorizimet dhe qiratë e kabinave në të gjitha vitet individuale (dokumente të shumta, të gjitha në format .pdf)
- Raporte për sponsorët dhe mbështetësit e kongreseve, konventave dhe ngjarjeve të tjera të Partisë, sipas vitit dhe sipas vendndodhjes (format pdf)¹⁴
- Pasqyrat e llogarisë për çdo vit individual duke filluar nga viti 1998 deri në 2022 (format .pdf)
- Pasqyrat financiare për secilin prej viteve nga 1997 deri në 2022 (format .pdf)
- Hiperlink në faqen e Parlamentit të Gjermanisë ku jepet një pasqyrë e donacioneve që tejkalojnë shumën prej 35.000 euro.

¹¹ Do të thotë kryeministra të shteteve federale në Gjermani, jo kryeministra federalë.

¹² Shiko: <https://www.spd.de/partei#c75377> (qasja e fundit: 13.04.2024).

¹³ Në kohën kur u shkrua ky seksion i udhëzuesit, në faqen e internetit u postuan gjithsej 5 vende të lira pune.

¹⁴ Për shembull, Raporti mbi Sponsorizimet dhe Ekspozuesit në Kongresin e Partisë së Berlinit 2017.

SPD Soziale Politik für Dich.

Sponsoring

Seit 2017 veröffentlichen wir freiwillig alle Sponsoringeinnahmen unter Angabe der Veranstaltung und erbrachten Leistungen.

Sponsoring ist eine zulässige Form der Parteienfinanzierung. Dazu zählen u.a. die Vermietung von Standflächen oder Logosponsoring bei Veranstaltungen.

Ab dem Rechenschaftsjahr 2025 müssen alle Parteien einen Sponsoring-Bericht in ihrem Rechenschaftsbericht veröffentlichen, sofern sie daraus Einnahmen erzielen.

Richtlinie des SPD-Parteivorstands zur Zusammenarbeit mit Ausstellern und Sponsoren
13.11.2023 | pdf | 177 KB

Übersicht: Einnahmen des Parteivorstands aus Sponsoring und Vermietung von Standflächen 2001-2023
12.01.2024 | pdf | 211 KB

Rechenschaftsberichte

- Rechenschaftsbericht der SPD 2022 | 21.02.2024 | PDF | 365 MB
- Rechenschaftsbericht der SPD 2021 | 06.03.2023 | PDF | 305 MB
- Rechenschaftsbericht der SPD 2020 | 19.04.2022 | PDF | 210 MB
- Rechenschaftsbericht der SPD 2019 | 16.03.2021 | PDF | 79 MB
- Rechenschaftsbericht der SPD 2018 | 25.11.2019 | PDF | 20 MB
- Rechenschaftsbericht der SPD 2017 | 14.01.2019 | PDF | 364,5 MB
- Rechenschaftsbericht der SPD 2016 | 25.05.2018 | PDF | 53,9 MB

Rechenschaftsbericht der SPD 2015
29.05.2017 | pdf | 10 MB

Rechenschaftsbericht der SPD 2014
17.03.2016 | pdf | 61 MB

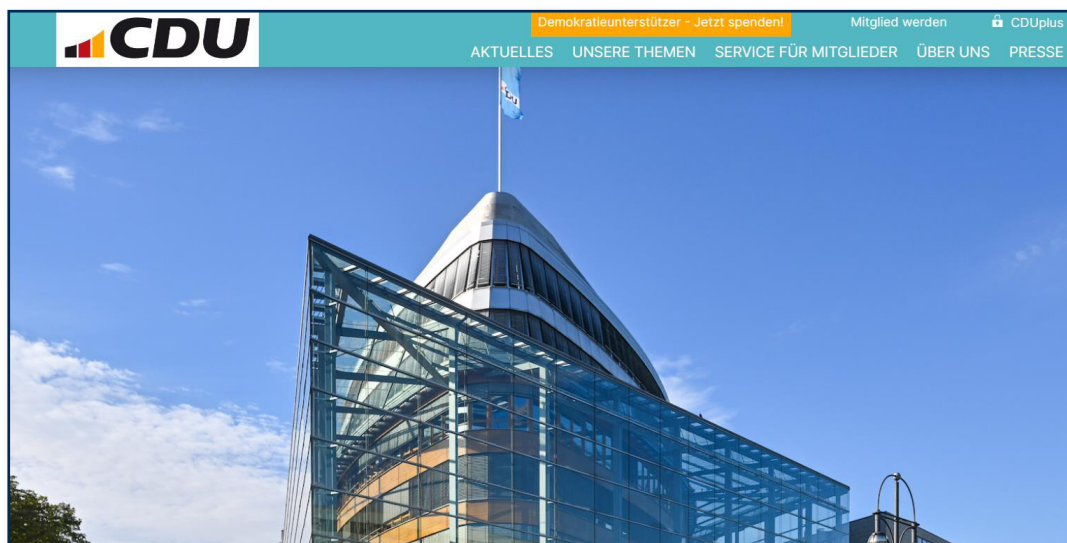
Rechenschaftsbericht der SPD 2013
11.03.2015 | pdf | 9 MB

Shfaqja e informacionit financiar të PSD-së bashkangjitur në faqen e internetit të partisë

Nisur nga sa më sipër, mund të konkludohet se partia është në mënyrë aktive transparente, veçanërisht nëse kemi parasysh se nuk ka detyrim ligjor për publikimin e informacionit/dokumenteve që janë publikuar. Është veçanërisht pozitive që **partia publikon informacione lidhur me financat me iniciativë të saj, ndonëse ato publikohen edhe nga Kuvendi.**

2.2. Unioni Demokristian i Gjermanisë

Faqja kryesore e faqes së internetit të Unionit Kristian Demokrat të Gjermanisë www.cdu.de,¹⁵ e ngjashme me atë të Partisë Social Demokrate të Gjermanisë, përmban një kuti navigimi në këndin e sipërm djathtas – ofrohen disa terma kyç, dhe klikimi mbi to çon në më shumë informacion.

Fragment nga faqja e internetit e Partisë Demokristiane: www.cdu.de (qasur më 13/04/2024)

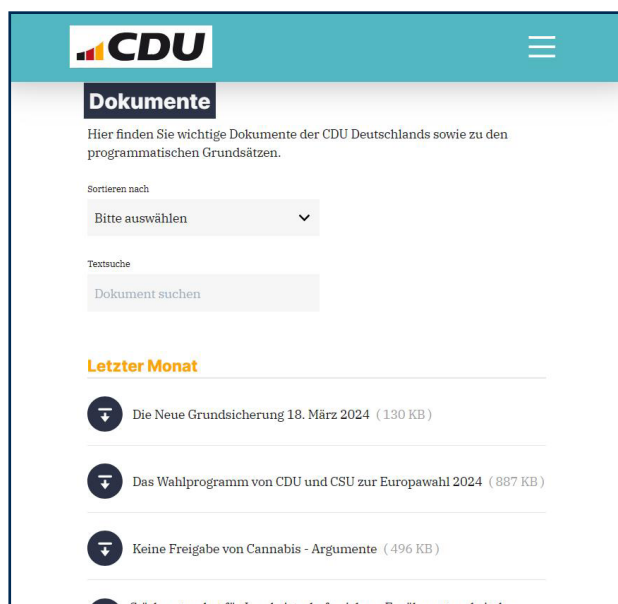
¹⁵ Shiko: <https://www.cdu.de/ueber-uns> qasja e fundit: 13.04.2024).

Siç shihet edhe nga vetë fotografia, rubrika e titulluar “Mbështetësit e demokracisë – dhuroni tani” (Demokratien unterstützen _ Jetzt shpenzimet) është shënuar me të verdhë. Pranë tij shkruhet “Bëhu anëtar” (Mitglied werden), dhe në të djathtë, pranë ikonës së drynit, ndodhet mint “CDUplus”. Klikoni mbi

“CDUplus” të çon në një seksion të veçantë që përmban më shumë informacion vetëm për anëtarët e partisë dhe për të hyrë në të duhet të identifikohesh me një llogari përdoruesi.

Nëse klikoni mbi fjalën “Aktuale” (Aktuelles) hapet një seksion i faqes së internetit ku ka lajme të ndryshme që partia mendon se duhet t’i ndajë, si dhe ekziston mundësia për të filtruar sipas temave: arsimi dhe familja, ekonomia dhe financa, siguria, klima, energjia dhe mjedisi, Gjermania dhe Evropa, dixhitalizimi, CDU, CDU e Gjermanisë.

Duke klikuar mbi fjalën “Temat tona” (Unsere Themen) hapet një seksion i faqes së internetit ku vizitori mund të lexojë programet e partisë në fusha të ndryshme: çështjet e punës dhe sociale, mjedisi, mbrojtja e natyrës dhe klimës, ekonomia, politika e jashtme dhe e sigurisë, atdheu, sigurinë, arsimin dhe shkencën, integrimin dhe më shumë.

Nëse vizitori klikon në fjalën “Shërbimi për anëtarët” (Shërbimi Für Mitglieder) hapet një seksion i faqes në internet, përsëri ka një lidhje hiperlinke në seksionin “CDUplus” dhe më pas ka hiperlidhje që çojnë në informacionin e kontaktit të partisë, kontaktet e Avokatit të Popullit në parti, portali kreativ i partisë – aty anëtarët mund të gjejnë udhëzime për përdorimin e logos së partisë, emblemave etj. në aktivitetet e tyre. Pas gjithë këtyre hiperlidhjeve, e fundit është ajo që të çon në dokumente të rëndësishme të partisë. Janë të disponueshme qindra dokumente partiake, domethënë mund të aksesohen duke klikuar në butonin për të shkarkuar dokumentin (në formatin .pdf).

Dokumentet në faqen e CDU-së janë të kërkueshme. Së pari, mund të vendoset një filtër në mënyrë që të shfaqen vetëm dokumentet nga kategoria e duhur, si dhe ka një fushë ku mund të futen fjalë kyçe për ta bërë më të lehtë gjetjen e dokumentit të kërkuar. Ndër dokumentet që gjenden këtu janë përmbledhjet e politikave, dokumentet e pozicionit të partisë për çështje të caktuara, programet zgjedhore, vendimet e komisioneve partiake, sondazhet e bëra nga partia, statutet e partisë, statuti i vlerave vitale të partisë, dokumente me përgjigje për pyetjet e bëra shpesh dhe të ngjashme. .

Duke klikuar mbi “Rreth nesh” (Über uns) hapet një seksion i faqes së internetit ku ka disa hiperlinka që çojnë në informacione për historinë e partisë, informacione për strukturën e partisë, informacione për zyrat lokale të partisë në mënyrë që çdo qytetar i interesuar mund të zbulojë se cila zyrë është e përshtatshme për të sipas vendbanimit të tij, informacione për postimet e punës aktualisht të hapura dhe më shumë. Nëse klikoni në hiperlinkin për strukturën e partisë, hapet një seksion përkatës, ku kryetari i partisë, pesë zëvendësit e tij, sekretari i përgjithshëm dhe zëvendësi i tij, arkëtari, anëtarët e tjerë të presidiumit dhe anëtarët e këshillit janë paraqitur. Është publikuar emri dhe mbiemri i secilit prej këtyre personave, ndërsa sipër tij ka edhe një foto të personit. Mirëpo, klikimi mbi emrin dhe mbiemrin, pra mbi foton, nuk çon në biografinë e këtyre personave.

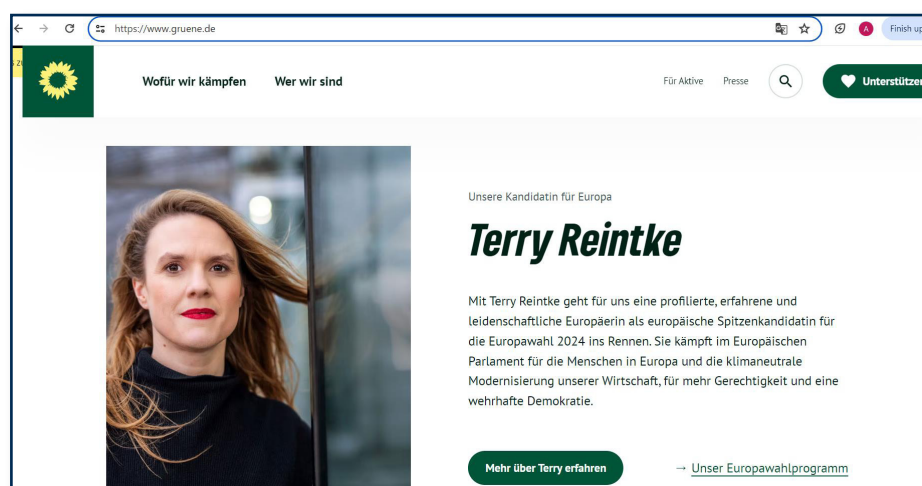
Në fund, nëse klikoni në “Presse” (*Presse*), hapet një seksion i faqes së internetit, ku personat që janë pjesë e zyrës së shtypit të partisë u paraqiten emrat dhe fotot e tyre, si dhe ofrohen informacione kontakti nga zyra e shtypit (adresa, telefoni, adresa e postës elektronike). Ai gjithashtu përmban një fushë ku vizitori mund të fusë të dhënat e tij dhe të regjistrohet për të marrë njoftime të rregullta nga partia.

Faqja e internetit e Unionit Demokristian të Gjermanisë nuk përmban asnjë informacion/dokument për financat e partisë.¹⁶

Duke marrë parasysh sa më sipër, mund të konkludohet se Unioni Demokristian i Gjermanisë ka një shkallë më të ulët të transparencës aktive – ndërkohë që publikohen informacione të përgjithshme për partinë, nuk publikohen informacione për financat. Gjithashtu, në rubrikën ku është paraqitur presidiumi i partisë, nuk janë bashkangjitur biografitë e anëtarëve (por vetëm emrat, mbiemrat dhe fotot e tyre).

2.3. Të gjelbërtit

Në faqen e partisë¹⁷ janë paraqitur opsionet “Për çfarë luftojmë” (*Wofür wir kämpfen*) dhe “Kush jemi” (*Wer wir sind*) janë paraqitur në këndin e sipërm majtas dhe “Për aktivin” (*Für Aktive*), “Presse” (*Presse*) dhe “Mbështetje” (*Unterstützen*) - në të gjelbër në këndin e sipërm të djathtë. Nëse klikojmë “Për çfarë po luftojmë” (*Wofür wir kämpfen*) në këndin e sipërm majtas, arrijmë në një seksion të faqes së internetit ku prezantohen qëllimet programore të partisë.

Fragment nga faqja e internetit e të Gjelbërve: www.gruene.de (qasur më 06/03/2024)

Qytetari mund të zgjedhë nëse do të lexojë se cilat janë angazhimet e partisë në të gjitha fushat apo i intereson një temë specifike, siç tregohet në imazhin e mësipërm: filtrat mund të përdoren për të zgjedhur nëse programi do të shfaqet në të gjitha fushat apo në një më specifik. fusha: klima dhe ekonomia, drejtësia, demokracia dhe liria, paqja dhe siguria.

Nëse opsioni “Kush jemi ne” (*Wer wir sind*) zgjedhet në këndin e sipërm majtas, do të arrijmë në një pjesë të faqes së internetit ku mund të zgjedhim nëse duam të shohim anëtarët e bordit ekzekutiv federal (*Unser Bundesvorstand*) të partisë si dhe ministrat e të gjelbërve në Qeverinë e Gjermanisë (*Unser Regierungsteam*). Cilido opsion që të zgjidhet, do të hapet një seksion ku të gjithë këta persona përfaqësohen me emër, mbiemër dhe fotografi, si dhe janë të disponueshme edhe biografitë e tyre.

¹⁶ Ose, nëse janë të përmbytura, ato nuk mund të gjenden me disa klikime standarde.

¹⁷ Shiko: <https://www.gruene.de/> (qasja e fundit: 03.06.2024).

Në të njëjtin seksion, nën anëtarët e bordit ekzekutiv federal dhe ministrat në Qeveri, është zhvendosur një fushë ku vizitori **mund të fusë informacionin e tij dhe të regjistrohet për të marrë njoftime të rregullta nga partia.**

Nëse kalojmë te opsionet në këndin e sipërm djathtas, e para është “Për aktive” (*Für Aktive*). Nëse klikoni në “Für Aktive” (*Für Aktive*) mund të shihni ngjarje dhe data më të rëndësishme, akte më të rëndësishme të partisë (statuti, programet e miratuara, vendimet dhe rezolutat), por edhe strukturën e partisë - bordin ekzekutiv federal, këshillin e partisë dhe të tjera. organet dhe grupet e punës.

Nëse klikoni në “Presse” (*Presse*) mund të merrni informacione për zyrën e shtypit, personat përgjegjës për kontaktin me shtypin (të paraqitur me emër, mbiemër dhe foto), por edhe informacione të tjera.

– për shembull, programi i partisë për zgjedhjet e eurodeputetëve në qershor 2024. Dhe nëse zgjidhet opsioni më i djathtë në këndin e sipërm “Mbështetje” (*Unterstützen*), vizitori mund të dhurojë për festën.

Gjithashtu vihet re se në faqen e internetit ekziston opsioni “Shërbimet” (*Shërbimi*) nën të cilin janë renditur disa opsione të klikueshme: kontakti (*Kontakt*), Sekretariati Federal (*Bundesgeschäftsstelle*), donacionet dhe transparencja (*Spenden und Transparenz*), një sistem për sinjalizues. mbrojtje (*Hinweisgeber*innen-System*), punë (*Punë*), pyetje të bëra shpesh (*Häufig gestellte Fragen*), Anglisht: Për çfarë qëndrojmë (*anglisht: Ku qëndrojmë*), ngulit (*Impressum*), privatësi (*Datenschutz*). Nëse klikojmë mbi “donacionet dhe transparencja” (*Spenden und Transparenz*) arrijmë në një seksion të faqes së internetit **ku mund të shihen të gjithë donatorët e partive** nga viti 2016 deri në 2021 (me sa duket vitet e tjera nuk janë bashkangjitur ende). Domethënë, vizitori i faqes në internet mund të zgjedhë një rajon/distrikt dhe të marrë shifrat përkatëse. Për shembull, mund të shihen donacionet e marra nga partia në Berlin-Mite (një qark brenda qytetit të Berlinit) nga individë dhe persona juridikë (shiko foton).

Transparenz schafft Vertrauen. Inspiriert von der Parteispenden-Datenbank von CORRECTIV haben wir alle Spenden an grüne Kreisverbände der vergangenen fünf Jahre gesammelt. Damit sind wir die erste im Bundestag vertretene Partei, die alle ihre erhaltenen Spenden offenlegt. Wir sind überzeugt, dass eine saubere Politik mit sauberen Finanzen beginnt und hoffen, dass weitere Parteien unserem Beispiel folgen werden. Um die Spenden an einen Kreisverband zu sehen gib einfach im Suchfeld den KV ein, über den Du Dich informieren möchtest.

	Berlin-Mitte					
	X					
Spendensumme	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Natürliche Personen	27.418,32 €	23.300,00 €	714,12 €	20.367,73 €	910,00 €	21.851,78 €
Juristische Personen	2.500,00 €	9.050,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Gesamt	29.918,32 €	32.350,00 €	714,12 €	20.367,73 €	910,00 €	21.851,78 €

Gjithashtu, në seksionin për donacionet dhe transparencën, mund të shihet një pasqyrë e të gjithë sponsorëve të ngjarjeve dhe aktiviteteve të caktuara partiake dhe partnerëve (duke klikuar në opsionin (Einnahmeübersicht sämtlicher Aussteller, Sponsoren und Partner). Domethënë, ngjarja e duhur që duam mund të zgjidhet për ta parë atë (për shembull, Konferenca e Bonit në 2022) dhe të hapë një dokument .pdf që liston të gjitha kompanitë dhe subjektet e tjera që sponsorizuan ngjarjen.

Në fund, në rubrikën për donacione dhe transparencë, lihen kontaktet e personit përgjegjës për mbledhjen e fondeve dhe dialogun me komunitetin e biznesit, ku të interesuarit mund të bëjnë më shumë pyetje.

3. Estonia

Në Estoni, partitë politike nuk përmenden në mënyrë eksplicite si poseduese të informacionit në Ligjin për informacione publike (Avaliku teabe seadus),¹⁸ i cili mund të trajtohet si homolog i Ligjit maqedonas për qasje të lirë në informacione publike.¹⁹ Megjithatë, megjithëse nuk përmenden shprehimisht si posedues informacioni, ata janë posedues informacioni për sa i përket mënyrës se si përdorin fondet që kanë marrë nga buxheti i shtetit apo buxheti i pushtetit vendor. Nga neni 3, par. 3, pika 2 e Ligjit për Informimin Publik ku thuhet:

„(3) Të tjerët konsiderohen të barabartë poseduesit e informacioneve:

- 1) ndërmarrjet që kanë pozitë dominuese në treg ose të drejta të veçanta dhe ekskluzive ose që janë monopole natyrore - për sa i përket informacionit në lidhje me kushtet dhe çmimet e mallrave dhe shërbimeve dhe ndryshimet e tyre;
- 2) Tregtarët individualë, shoqatat jofitimprurëse, fondacionet dhe shoqëritë - në lidhje me informacionin për përdorimin e fondeve nga buxheti i shtetit ose i vetëqeverisjes vendore për kryerjen e detyrave publike ose si mbështetje.”

Duke pasur parasysh se palët janë shoqata jofitimprurëse, ato bien në nenin 3, par. 2, pika 3 e Aktit të Informacionit Publik të Estonisë.

Në Ligjin për Informimin Publik të Estonisë, palët, megjithatë, përmenden në mënyrë eksplicite në një nen, i cili është neni që përcakton se cilat informacione dhe dokumente poseduesit e informacionit në shtet duhet të publikojnë në mënyrë proaktive. Është neni 28 i Ligjit për Informimin Publik.²⁰ Ky nen (në paragrafin 1, pika 28) parashikon që poseduesit (të cilët janë kompetent për të mbajtur evidencë) duhet të publikojnë listat e anëtarëve të partive politike.

Për shkak të kësaj dispozite, anëtarët e të gjitha partive politike mund të shihen në faqen e internetit të regjistrit kombëtar të bizneseve,²¹ si dhe uebfaqja ka edhe versionin në anglisht. Për të parë sa anëtarë çdo parti

¹⁸ Një version në anglisht i këtij ligji gjendet në: <https://www.riigiteataja.ee/en/eli/514112013001/consolide> (qasja e fundit: 15.04.2024).

¹⁹ Në atë që, ndryshe nga RSM, në Estoni, ky ligj parashikon detyrimin për të publikuar informacionin në format të hapur, në mënyrë që ai të ripërdoret. Në Jug të Maqedonisë çështja e formatit në të cilin publikohet informacioni është rregulluar me Ligjin për përdorimin e të dhënave nga sektori publik (Gazeta Zyrtare nr. 27/2014).

²⁰ Një kundërvënie e nenit 10 të Ligjit për Qasje të Lirë në Informata me Karakter Publik të RMV-së (Gazeta Zyrtare nr. 101/2019), për të cilën do të flasim në tekstin vijues.

²¹ Shiko: <https://ariregister.rik.ee/> (qasja e fundit 15.04.2024 година).

politike ka, por kush janë ata anëtarë, duhet të vizitoni seksionin e faqes së internetit që i referohet partive politike.²² Ajo duket kështu:

Political parties

It is possible to view the data of political parties and their members in the e-Business Register. The list of the members of a political party shall be kept by the board of the political party. The first and last name, date of birth, the time of becoming a member and the time of resignation or exclusion from the political party are indicated in the list

Search for a member

Political parties entered into the register

	Political party	Registry code	
1.	Eesti Keskerakond	80053370	View the list
2.	Eesti Konservatiivne Rahvaerakond	80040344	View the list
3.	EESTIMAA ÜHENDATUD VASAKPARTEI	80060022	View the list
4.	Eesti Reformierakond	80043147	View the list
5.	Eesti Tulevikuerakond	80589722	View the list
6.	Eesti Vabaduspartei - Põllumeeste Kogu	80051862	View the list
7.	Erakond Eesti 200	80551335	View the list
8.	Erakond Eestimaa Rohelised	80223139	View the list

*Ekstrakt nga faqja e internetit e Regjistris Kombëtar të Biznesit të Estonisë:
<https://ariregister.rik.ee/eng> (qasur më 15.04.2024)*

Në skajin e djathtë mund të shihni se ekziston një opsion për të klikuar në “Shiko listën”. Duke klikuar mbi atë opsion hapet **një faqe ku shfaqen të gjithë anëtarët e një partie politike**. Përveçse mund të shohim anëtarët e partisë politike, mund të shkarkojmë edhe listën e anëtarëve, me mbiemër dhe numër, në format .pdf dhe .csv. Në këtë kuptim, **Estonia është një shembull i rrallë dhe ndoshta i vetmi i një vendi ku emrat e anëtarëve të partive politike shpallen publikisht**. Për krahasim, në Maqedoninë e Veriut nuk ka të dhëna të sakta se sa anëtarë kanë partitë.

Por në faqen e internetit të regjistris kombëtar të bizneseve mund të shihni informacione të tjera për secilën nga partitë politike, jo vetëm një listë anëtarësh. Domethënë, nëse zgjedhim një parti të caktuar politike dhe klikojmë mbi të, hapet një faqe e veçantë me informacione për të. Për shembull, duke klikuar mbi emrin e Partisë së Reformës së Estonisë çon në një faqe ku mund të shihni informacionin e mëposhtëm:

- informacione të përgjithshme
- numri tatimor
- informacion se cilët persona përfaqësojnë palën në transaksionet juridike (anëtarë të bordit ekzekutiv/ administrues) me specifika specifike në lidhje me kufizimet e këtyre personave kur përfaqësojnë palën në transaksionet juridike, të dhënat e kontaktit të palës
- raportet vjetore (financiare) të partisë
- numri i punonjësve
- poseduesit e partive, si dhe
- dokumente që janë të rëndësishme për partinë (për shembull, procesverbalet e seancave ku janë zgjedhur anëtarët e organeve dhe organeve të partisë).²³

²² Shiko: https://ariregister.rik.ee/eng/political_party (qasja e fundit: 15.04.2024).

²³ Shiko: <https://ariregister.rik.ee/eng/company/80043147> (qasja e fundit: 17.04.2024).

Gjithashtu, i gjithë ky informacion mund të shkarkohet në formatin .pdf, i cili mund të shihet në vetë faqen e internetit.

Eesti Reformierakond (80043147)

Registry card Proceeding information Visualise Data extract Print

General information

Registry code	80043147
Registry code in the enterprise register	01828209
Legal form	Political party
Status	Entered into the register
Registered	06.07.1998
Period of the financial year	01.01 - 31.12
Articles of association amended	11.06.2021
Receipt of e-invoices	The legal person does not accept e-invoices.
List of political party	View the list

[View historical data](#)

Contacts

Address	Harju maakond, Tallinn, Keslinna linnaosa, Endla tn 16, 10142 Open map
E-mail address	info@reform.ee
Fax	+372 6808081
Mobile phone	+372 5108556
Telephone	+372 6808080
Internet address (www)	http://www.reform.ee/

Tax information

The legal person has no tax debt as at 17.04.2024.

Taxes paid, taxable turnover and number of employees in the I quarter of 2024

State taxes	58 663.74 EUR
Taxes on workforce	60 425.18 EUR
Taxable turnover	742.16 EUR
Number of employees	18

Annual reports

Year	Submitted	Period	Status
2023	-	01.01.2023 - 31.12.2023	Not submitted (due date 30.06.2024)
> 2022	11.06.2023	01.01.2022 - 31.12.2022	Valid PDF
> 2021	30.06.2022	01.01.2021 - 31.12.2021	Valid PDF
> 2020	30.06.2021	01.01.2020 - 31.12.2020	Valid PDF
> 2019	01.04.2020	01.01.2019 - 31.12.2019	Valid PDF
> 2018	20.06.2019	01.01.2018 - 31.12.2018	Valid PDF
> 2017	22.06.2018	01.01.2017 - 31.12.2017	Valid PDF
> 2016	29.06.2017	01.01.2016 - 31.12.2016	Valid PDF
> 2015	30.06.2016	01.01.2015 - 31.12.2015	Valid PDF

Articles of association

[Show history](#)

Effective date	Valid until	Date of approval	Status
17.08.2021	-	11.06.2021	Valid Download

Right of representation

[Show history](#)

Name	Personal identification code	Role	Start	Relations
Urmas Paet	37404200213	Management board member	21.12.2001	Relations
Jürgen Ligi	35907160035	Management board member	05.07.2005	Relations
Kaja Kallas	47706180261	Management board member	05.12.2013	Relations
Hanno Pevkur	37704024910	Management board member	15.02.2010	Relations
Andres Sutt	36711110210	Management board member	16.04.2021	Relations
Marko Mihkelson	36911302716	Management board member	16.04.2021	Relations
Aivar Sõerd	36411222720	Management board member	07.11.2017	Relations
Maris Lauri	46601012770	Management board member	07.11.2017	Relations
Urmas Klaas	37103172726	Management board member	07.11.2017	Relations
Kristen Michal	37507120348	Management board member	11.05.2018	Relations

Every member of the Management Board may represent the political party in concluding all transactions.

The legal person has the specifications in the right of representation

Pra, në faqen e internetit të regjistrat kombëtar të bizneseve, qytetarët e Estonisë mund të gjejnë pothuajse gjithçka që do të ishin të interesuar në lidhje me partitë e tyre politike.

Në lidhje me financat e partive politike, në Estoni, informacione mund të gjenden edhe në faqen e internetit të Komisionit për Mbikëqyrjen e Financimit të Partive Politike në Estoni.²⁴ Faqja e internetit e këtij komisioni përmban informacion të detajuar, në format të kërkueshëm, për aktivitetet financiare të partive politike dhe pjesëmarrësve në zgjedhje.²⁵ Raportet tremujore të të ardhurave të të gjitha partive politike që nga viti 2013, raportet tremujore të shpenzimeve të partitë që nga viti 2014, si dhe raportet për financimin e

²⁴ Më shumë për këtë në: Sara Janeska, Misha Popovic (2022), Praktikant më të mira evropiane për transparencën financiare të partive politike – Përmbledhje e politikave, Instituti Ndërkombëtar Republikan dhe Instituti i Demokracisë Societas Civilis Shkup, fq. 3, aksesimi përmes: <https://idscs.org.mk/wp-content/uploads/2022/02/01-%D0%95uropean-practices-FT-designed-FINAL-MK.pdf> (qasja e fundit: 04.04.2024 vit).

²⁵ Ibid., fq. 3.

fushatave zgjedhore të partive politike, koalicioneve zgjedhore dhe kandidatëve të pavarur nga viti 2013 e deri më sot.²⁶

Në të njëjtën kohë, shpenzimet dhe të ardhurat tregohen sipas zërave, d.m.th mund të shihni se për çfarë është shpenzuar (reklama, publikime etj.), domethënë nga kanë ardhur fondet, datën e pagesës, emrin/emrin dhe mbiemrin të dhuruesit etj.²⁷ Megjithëse qytetarët mund të gjejnë pothuajse gjithçka rreth partive politike në Estoni në dy faqet e internetit të autoriteteve shtetërore (regjistri kombëtar i bizneseve dhe Komisioni për Mbikëqyrjen e Financimit të Partive Politike), partitë estoneze janë gjithashtu transparente në mënyrë proaktive. Në vijim, ne do të ofrojmë një pasqyrë të tre partive më të mëdha në Estoni,²⁸ pra ne do të shohim se çfarë publikojnë Partia Reforme e Estonisë (Eesti Reformierakond), Partia Popullore Konservatore e Estonisë (Eesti Konservatiivne Rahvaerakond) dhe Estonia 200 (Erakond Eesti 200) në faqet e tyre të internetit.

3.1. Partia për reforma e Estonisë

Nëse hapim menunë në faqen e internetit të Partisë së Reformës së Estonisë²⁹ në këndin e sipërm majtas, hapet një faqe ku ka më shumë informacione rreth klasifikohen në grupe:

- Informacione për partinë (Erakond)

- struktura (Asambleja e Përgjithshme, Këshilli, Kryetari, Bordi, Gjykata e Nderit, Komiteti i Auditimit, Presidenti i Nderit, selia) dhe, në të njëjtën kohë, për të gjitha organet, përveç Asamblesë së Përgjithshme, emrat dhe mbiemrat e anëtarëve, fotot dhe të tyre. jepen biografi
- Qeveria (të gjithë zyrtarët e kësaj partie në pushtetin qendror dhe lokal paraqiten me emra, mbiemra, foto dhe biografi)
- vlerat
- programet
- statuti
- koalicionet
- historia e partisë

- risi (Uudised)

- opinionet për tema të caktuara
- podcast
- artikuj lajmesh

- informacione se si të kyçet qytetari i interesuar – “kyçu” (Löö kaasa)

- informacionin e anëtarësimit dhe mundësinë për t'u bërë anëtar përmes faqes së internetit
- informacion mbi mënyrën e dhurimit dhe mundësinë për të dhuruar
- një klub seniorësh dhe një klub për femra

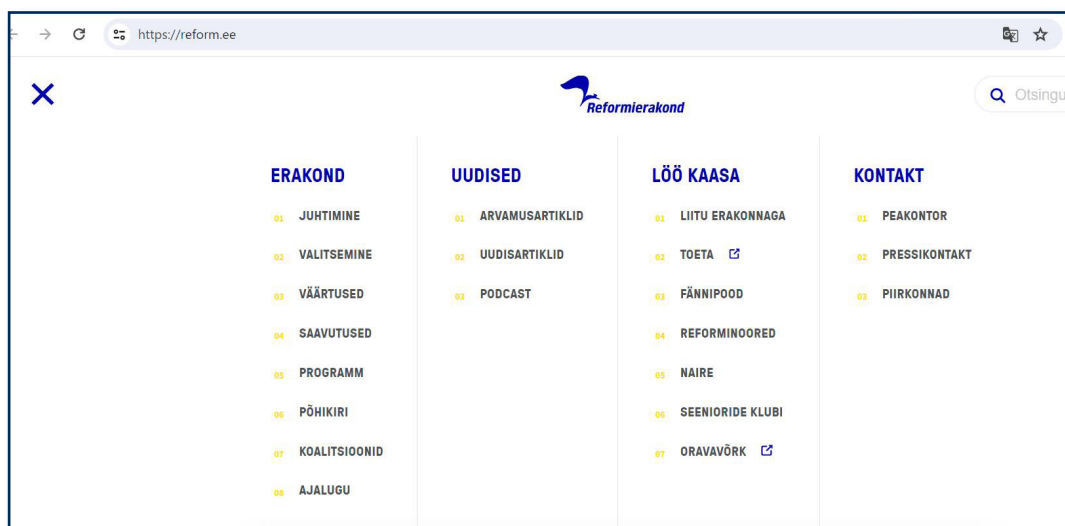
²⁶ Ibid., fq. 4.

²⁷ Ibid., fq. 4.

²⁸ Sipas numrit të deputetëve.

²⁹ Shiko: <https://reform.ee/> (qasja e fundit: 17.04.2024).

- fan shop
- informacione të tjera
- informacione për kontakt
 - selia
 - pres kontakt
 - rajoni

*Fragment nga faqja e internetit e Partisë Reforme të Estonisë:
<https://reform.ee/> (qasur më 17.04.2024)*

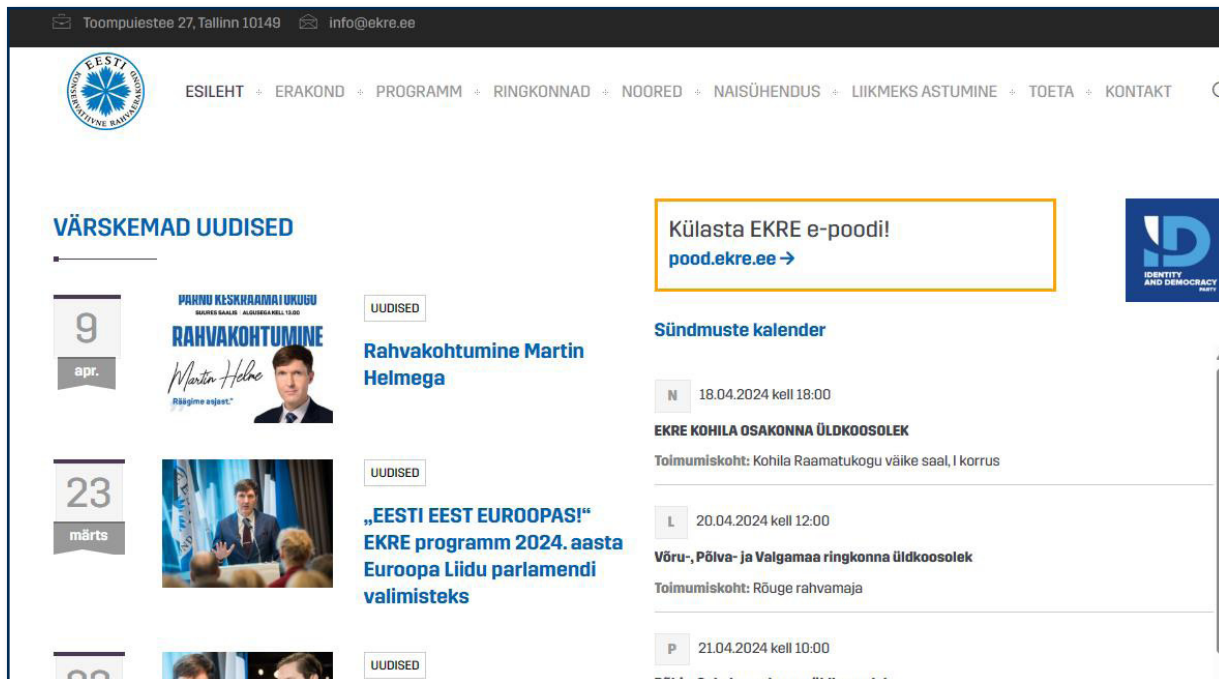
Nëse dikush zgjedh të shohë më shumë informacione kontakti për partinë, mund të shohë edhe emrin dhe mbiemrin e sekretarit të përgjithshëm, si dhe emrat dhe mbiemrat dhe informacionet e kontaktit të personave që punojnë në qendrën e shtypit.

Vihet re se në këtë faqe interneti nuk disponohet asnjë informacion specifik financiar, të paktën jo i aksesueshëm me disa klikime standarde, por arsyeja për këtë është fakti se i **gjithë informacioni financiar është tashmë i disponueshëm, në një format të përshtatshëm të kërkueshëm dhe të lexueshëm nga makina. format, në faqen e Komisionit Shtetëror për Mbikëqyrjen e Financimit të Partive Politike.**

3.2. Partia konservative popullore e Estonisë

Faqja e internetit e Partisë Konservatore të Estonisë,³⁰ në krye të vetë faqes kryesore, ka një menu, më poshtë ka lajmet më të rëndësishme dhe një kalendar ngjarjesh.

³⁰ Shiko: <https://ekre.ee/> (qasja e fundit: 17.04.2024).

*Fragment nga faqja e internetit e Partisë Popullore Konservatore të Estonisë:
<https://ekre.ee/> (qasur më 17.04.2024)*

Në meny ka disa opsione të titulluara, nën të cilat ofrohen informacione të ndryshme:

• Partia

- Presidenti (emri, mbiemri, fotografia, biografia)
- Nënkryetarët (emri, mbiemri, fotografia, biografia e secilit nënkryetar)
- Bordi (emri, mbiemri, fotografia, biografia e secilit anëtar)
- grupe (grupe pune dhe organe të tjera)
- Statuti
- Këshilli
- Gjykata e Nderit
- simbolet e partisë

• Programi

- Programi për zgjedhjet parlamentare në vitin 2023
- Programi i Mbrojtjes Kombëtare
- Programi i Popullsisë
- Manifesti Konservator
- Programi konservator
- Vizioni konservator
- Deklaratat

- Rrethet (ku mund të shihni zyrat lokale të partisë)
- Të rinjtë
- Unioni i Grave
- Duke u bërë anëtar
- Mbështetje
- Kontaktoni

Për sa i përket pamjes së saj, **kjo faqe interneti është një nga më të lehtat për të lundruar dhe gjetur informacionin që ju nevojitet.** Vihet re se në këtë faqe interneti nuk disponohet asnjë informacion specifik financiar, të paktën jo i aksesueshëm me disa klikime standarde, por supozojmë se kjo është për shkak të faktit se i gjithë informacioni financiar është tashmë i disponueshëm, në një informacion të përshtatshëm të kërkueshëm dhe të lexueshëm nga makina. format, në faqen e Komisionit Shtetëror të Mbikëqyrjes së Financave të Partive Politike.

2.3.3. Estonia 200

Në faqen e saj të internetit, partia politike Estonia 200, ngjashëm me dy partitë e mëparshme, ofron informacione për vetë partinë, strukturën e saj, anëtarët e organeve të brendshme, organet dhe grupet e punës së partisë, etj.

Nën fjalën “Parti” në menunë rënëse janë opsionet e mëposhtme: menaxhimi i partisë, Statuti, donacionet, tarifa e anëtarësimit, programi, Klubi i Gruas estoneze 200. Për sa i përket menaxhimit, përgjithësisht ofrohet informacion standard. Por ajo që është më interesante është se kjo parti publikon donacionet që merr dhe përditëson informacionin një herë në javë. Donacionet janë paraqitur në formë tabelare:

Märts 2024		
Nimi	Kuupäev	Summa
TANEL TUISE	20.03.2024	1.00 EUR
ANNELI LAINES-ENSLING	15.03.2024	10.00 EUR
TSAHKNA SIIRI	10.03.2024	20.00 EUR
NIKOLAI BENTSLER	01.03.2024	250.00 EUR
Veebruar 2024		
Nimi	Kuupäev	Summa
ANNELI KANNUS	28.02.2024	50.00 EUR
TSOPP-PAGAN PILLE	26.02.2024	30.00 EUR
ANNELI LAINES - ENSLING	15.02.2024	10.00 EUR
LAURI LUHT	11.02.2024	25.00 EUR
TSAHKNA SIIRI	11.02.2024	20.00 EUR
NIKOLAI BENTSLER	01.02.2024	250.00 EUR

Ekstrakt nga ueb faqja
 E Partisë popullore konservatore Estoni
<https://eesti200.ee/> (qasur më 17.04.2024.)

Përveç një pasqyre të donacioneve, këtu ofrohet informacion për shumën dhe mënyrën e pagesës së anëtarësimit, klubin e grave dhe programin e partisë.

Nën opsionin “Estonia 200 - Rinia” mund të gjeni të gjitha informacionet përkatëse për degën rinore të partisë. Nën “Vlerat” mund të gjendet një përshkrim narrativ i vlerave thelbësore të partisë. Së fundi, nën opsionin “Plani për vitin e ri” jepen masat dhe synimet afatshkurtra, të ndara në fusha të ndryshme (mbrojtje, ekonomi, industri) të partisë.